

باید ها و نبایدهای
اشتغال زنان

شیما عزیزی

عزیزی، شیما، ۱۳۶۳-	سرشناسه
بایدها و نیایدهای اشتغال زنان / نویسنده شیما عزیزی	عنوان و نام پدیدآور
یزد، اندیشه کویر، ۱۴۰۰.	مختصات نشر
ص. ۱۶۰	مختصات ظاهری
۹۷۸-۶۲۲-۷۷۴۳-۱۱-۱	شابک
قیپا	وضعیت فهرست‌نویسی
کتابنامه: ص. ۱۵۲--۱۶۰ همچنین به صورت زیرنویس	پادداشت
زنان -- اشتغال -- جنبه‌های مذهبی -- اسلام	موضوع
Women -- Employment -- Religious aspects -- Islam	موضوع
زنان -- اشتغال (فقه)	موضوع
Women -- Employment (Islamic law)	موضوع
زنان -- ایران -- اشتغال	موضوع
Women -- Employment -- Iran	موضوع
BPT۳۰/۱۷۳	رده‌بندی کنگره
۲۷ / ۲۸۱	رده‌بندی دیویی
۸۷۷۰۶۷۰	شماره کتابشناسی ملی
قیپا	اطلاعات رکورد کتابشناسی

www.ketab.ir

بایدها و نیایدهای اشتغال زنان

شیما عزیزی	نگارنده
محمد مهدی میرزا بابایی	طرح جلد و صفحه‌آرا
۹۷۸-۶۲۲-۷۷۴۳-۱۱-۱	شابک
اول، ۱۴۰۰	نوبت چاپ
۱۰۰۰ جلد	شماریگان
۶۰,۰۰۰ تومان	قیمت

توجه: کلیه حقوق مادی و معنوی این اثر متعلق به نویسنده بوده و هر گونه کپی‌برداری، تهیه جزوه، نشر الکترونیکی و سایر اعمالی که حقوق نویسنده و ناشر را نقض نماید طبق قانون حمایت از حقوق مولفان، جایز نبوده و پیگرد قانونی دارد.

۱۱ مقدمه
۱۳ فصل اول : مفهوم شناسی
۱۵ مفهوم شناسی
۱۵ الف: مفهوم اشتغال
۱۵ ۱- مفهوم اشتغال در لغت
۱۶ ۲- مفهوم اشتغال در اصطلاح
۱۷ ب: مفهوم فقه
۱۷ ۱- فقه در لغت
۱۸ ۲- فقه در اصطلاح
۱۹ ج) مفهوم حقوق
۱۹ ۱- معنای لغوی حقوق
۲۰ ۲- معنای اصطلاحی حقوق در فقه
۲۱ د) مفهوم مالکیت
۲۱ ۱- مالکیت در لغت
۲۲ ۲- مالکیت در فقه
۲۳ فصل دوم: جایگاه اشتغال زنان در اسلام
۲۵ گفتار اول: دلایل جواز اشتغال زن در اسلام
۲۸ الف: دلایل جواز اشتغال زنان در قرآن
۳۰ ۱- آیات وفای به عهد

- ۲- آیات تحلیل و تحریم برخی از معاملات ۳۲
- ۳- آیات امر به کار و تلاش مادی ۳۳
- ۴- آیات مربوط به شغل های خاص ۳۴
- ب: دلائل جواز اشتغال زنان در روایات ۳۸
- ج: دلائل جواز اشتغال زنان در سیره ۳۹
- د: دلائل عقلی جواز اشتغال زنان ۴۸
- ه: دلائل حقوقی جواز اشتغال زنان ۴۹

گفتار دوم: استقلال مالی زنان در اسلام ۵۱

- الف: اصل مالکیت زن در قرآن ۵۱
- ۱- آیه ۴ سوره نساء ۵۱
- ۲- آیه ۶ سوره طلاق ۵۲
- ۳- آیه ۳۲ سوره نساء ۵۳
- ۴- آیه ۷ سوره نساء ۵۴
- ب: اصول ناظر بر مالکیت زنان ۵۵
- ۱- اصل اهلیت و تملک ۵۵
- ۲- اصل عدم ولایت مرد بر زن ۵۶
- ۳- اصل استقلال مالی ۵۷

فصل سوم: شرایط اشتغال زنان ۶۵

گفتار اول: شرایط فقهی - حقوقی اشتغال زنان ۶۹

- الف: رعایت محدودیت های عقلانی در ارتباط با مردان بیگانه ۶۹
- ب: کنترل نگاه و مراعات حدود آن ۷۰
- ج: گفتار پسندیده و رعایت حدود آن ۷۵
- د: رفتار عیقانه و رعایت حدود آن ۷۸
- ه: حفظ پوشش و رعایت حدود آن ۸۲
- و: عدم تعارض خروج از خانه با وظایف همسری ۸۸
- ۱- شرط ضمن عقد برای خروج ۹۲
- ۲- خروج زن جهت عمل واجب ۹۳
- ۳- خروج زن برای انجام عمل غیر واجب ۹۴
- ز: عدم مغایرت شغل زن با مصالح خانواده ۱۰۴

ح: سستی بنیاد خانواده..... ۱۰۴

ط: اختلال در تربیت فرزندان..... ۱۰۵

ی: تنافی شغل زوجه با حیثیات زوجین..... ۱۰۸

گفتار دوم: شرایط اجتماعی - اخلاقی اشتغال زنان..... ۱۱۲

الف: تفکیک فضای زنانه و مردانه..... ۱۱۲

ب: عفت زنان در محیط کار..... ۱۱۵

ج: استفاده نکردن از بوی خوش در محل کار..... ۱۱۷

د: انتخاب شغل مناسب..... ۱۱۹

فصل چهارم: ممنوعیت زنان در برخی از مشاغل و بیان حکمت آن ۱۲۱

گفتار اول: معانی و ریشه‌های تفاوت در اشتغال میان زنان و مردان ۱۲۶

الف: تفاوت در نظام تکوینی (نظام خلقت و آفرینش)..... ۱۲۶

۱- بعد جسمانی..... ۱۲۷

۲- بعد روانی و عاطفی..... ۱۲۸

ب: تفاوت در نظام تشریحی (موانع شرعی و قانونی)..... ۱۳۱

۱- حکومت و ولایت..... ۱۳۱

۲- قضاوت..... ۱۴۱

گفتار دوم: رعایت مصالح خانواده، زنان و مصالح ملی - امنیتی..... ۱۴۹

الف: رعایت مصالح خانواده..... ۱۴۹

ب: رعایت مصالح زنان..... ۱۴۹

ج: رعایت مصالح ملی و امنیتی..... ۱۵۱

منابع..... ۱۵۳

مقدمه

مشارکت و حضور زنان در عرصه فعالیت‌های اقتصادی اعم از تولیدی و یا خدماتی، عمری به قدمت زندگی اجتماعی انسان دارد. زنان، به عنوان نیمی از جامعه نقش موثری در ایجاد تمدن‌های بشری داشته‌اند، هرچند در برهه‌هایی از تاریخ نقش آن‌ها در کنار مردان کم‌رنگ، نامرئی و یا در قالب کارهای خانگی بوده است، اما همواره اشتغال زنان همراه با مردان در مزارع و در خانه امری عادی تلقی می‌شد. یکی از مهم‌ترین و پذیرفته‌ترین نقش‌های زن نیز، نقشی است که در خانواده ایفا می‌کند. خانواده یکی از ارکان مهم جامعه انسانی است و زنان به عنوان همسر و مادر عضو کلیدی آن به شمار می‌روند.

بنابراین کار زنان در دو عرصه مطرح است: یکی در عرصه خصوصی و فعالیت‌هایی که زنان برای سساماندگی خانه در داخل منزل انجام می‌دهند مانند پخت و پز، شست و شو، رسیدگی به همسر و فرزندان که از دیرباز به عنوان کارخانه شناخته شده‌اند. دوم کار در عرصه عمومی و اجتماعی که از آن به «کار بیرون» تعبیر می‌شود. شاغل بودن زنان، یکی از مسائلی است که در اجتماع مطرح است و زنان به علل گوناگون به کار روی می‌آورند و مجبور گشته‌اند علاوه بر مسئولیت‌های خود در

خانه و تربیت فرزندان، مسئولیت‌های اجتماعی را نیز پذیرا گردند. بحث مانیز در این مقام در ارتباط با نوع دوم از کار است.

امروزه در فرهنگ غرب، نقش مادری و همسری زن در خانواده تحت الشعاع دیگر ارزش‌ها قرار گرفته است و در برخی موارد یکی از موانع و مشکلات زنان در برابر اشتغال محسوب می‌شود. اما در فرهنگ اسلامی با توجه به جایگاه زن در جامعه اسلامی و نگاه و جهان بینی خاص اسلام به انسان این سوال مطرح می‌شود که آیا اسلام اشتغال و فعالیت‌های اقتصادی را برای زنان جایز می‌داند؟ در صورت جواز، درآمد حاصل از این کار متعلق به چه کسی است؟ همچنین در صورت جواز، آیا امر اشتغال در برابر انجام وظایف مادری و تربیت نسل آینده و مدیریت خانه و اذن همسر ارجحیت دارد و ما می‌توانیم الگوی اشتغال زنان در غرب را بپذیریم؟

کتاب حاضر در صدد جوابگویی به سوالات فوق می‌باشد که در آن مبانی و دلایل جواز اشتغال زن، دلایل مالکیت زنان و استقلال مالی آنها که به گونه‌ای بر جواز اشتغال زنان دلالت دارد، همچنین شرایط و ضابطه‌های حضور زن در جامعه، موانع اشتغال زنان و برخی از مشاغل را که بنا به اراده شارع مقدس یا تصمیم قانون‌گذار با مبنای شرعی و یا حتی بعضاً بدون پشتوانه شرعی، برای زنان منع یا محدود گردیده است را بررسی کرده است.